

Az öt éves tervben

Három új általános iskola és húsz középiskolai tanterem épül Szegeden

Nyilatkozat az oktatási reform végrehajtásának eredményeiről

A szegedi pedagógusok többsége már az iskolareform megjelenése előtt is vallotta: »a gyors társadalmi előrehaladás szükségessége teszi, hogy az eddigiekkel jobban készítsük fel ifjúságunkat az életre, a szocialista építés gazdasági és kulturális feladatainak elvégzésére.«

Az előkészítés szakasza lezárult

S hogy azóta milyen előrehaladás ment végbe tekintetben Szegeden, arról Kovács József, a városi tanács vb. művelődésügyi osztályának vezetője lapunknak a következőket mondotta:

— Az iskolareform előkészítő időszakában az országos méretű munkákban sok tekintetben gyorsabban haladtunk előre, mint mások. A gyakorlati foglalkozások például már az 1960/61-es tanévben folytak valamennyi általános iskola V–VIII. osztályában. A gimnáziumban folyó szakmai előkészítés tartalmi és formai kimunkálásában pedig a Rózsa Ferenc és a Radnóti Miklós Gimnázium úttörő szerepét töltött be. Az iskolareform előkészítő szakasza a törvény elfogadásával lényegében lezárult Szegeden. Ebben a tanévben már a törvény végrehajtásán dolgoznak a tanterületek. Az első fél évi munkát követő elemzés már jelentős eredményekkel számolhatott, ugyanakkor néhány komolyabb probléma is felszínre került.

A tárgyi feltételek fejlődése

— A tárgyi feltételek a közelmúltban sok tekintetben fejlődtek. A Kolozsvári téri 8 tanterem általános iskola után 1962 augusztusában átadták a gedői 8 tanterem iskolát, most pedig befejezés előtt áll Új-szegeden egy 16 tanterem általános iskola építése is. Az öt éves tervben még további három általános iskola épül Szegeden. Új gimnáziumot építenek már most a Római körút és a Felső Tisza-part sarkán. 1965-ig pedig még további 20 középiskolai tanterem építését hagyta jóvá az Országos Tervhivatal és a Művelődésügyi Minisztérium.

A tanulók száma állandóan nő

— A tanteremhiány ennek ellenére jelenleg is komoly gondot okoz. Az általános iskolai osztálytermek több mint 50 százalékában (a Belvárosban mindentű) váltakozó tanítás folyik, sok esetben 40-nél magasabb osztálylétszámmal. A középiskolai tanteremhiány miatt már az elmúlt tanévben több gimnáziumi osztály csak délután jutott tanteremhez. A délutáni tanítás a középiskolákban még több nehézséggel jár, mint az általános iskolák esetében. A középiskolai tanteremhiányt elsősorban az idezte elő, hogy a továbbtanulás iránti érdeklődés mint társadalmi igény az utóbbi két évben nagymértékben megnőtt. A szegedi középiskolák tanulóinak létszáma három év alatt közel 1100-zal növekedett. A pedagógusok többsége, a középiskolai tanárok vállalták ezeket a nehézségeket, amelyek a tanulólétszám ilyen nagymértékű növekedéséből adódtak. Szegeden már ebben a tanévben sem kellett elutasítani a gimnáziumokból egyetlen felvételt jelentkezőt sem.

— A továbbtanulni akarók számszerű adatai egyaránt emelkedést mutatnak általános és középiskoláinkban. Jelenleg 12 ezer 600 iskolaköteles tanuló általános iskoláinkban. A VIII. osztályt az iskolakötelesek 94–96

százaléka végzi el. A tanulók kétharmadrésze folytatja tanulmányait középiskolában, 15–20 százalék pedig ipari, vagy kereskedői pályát választ, tehát ugyancsak iskolában tanul. A többi gyermek kevés kivételtől eltekintve a továbbképző iskolán folytatja tanulmányait. Gyakorlatilag a 16 éves életkorig minden fiatal tanul Szegeden.

— A felnőttoktatás számszerű adatai is igen kedvezőek. Az általános iskola esti és levelező tagozatán körülbelül ezer, a középiskolák esti és levelező tagozatán pedig 3700 dolgozó tanul. A város lakosságának mintegy 20–22 százalékát tanul jelenleg általános- vagy középiskolában.

Nőtt a bukások száma

— A nevelők többsége az iskolatörvényt nagyon komolyan vette. A félévi tanulmányi eredmények elemzése azonban több problémára hívta fel a figyelmet. A középiskolák, de főleg a gimnáziumok első osztályában a tanulók jelentős része nem tudta elsajátítani a tantervi anyagot. Emiatt a korábbi évekhez képest a bukások száma is megnőtt. Az okok között elsősorban a tantervi maximalizmust kell megemlíteni. A gimnáziumi tananyag csökkentésére komolyabb intézkedések eddig nem történtek, ugyanakkor az általános iskolai anyagnál volt bizonyos csökkentés. Szerepet játszik továbbá az is, hogy a középiskolák kapuinak szélesre nyitásával már nemcsak kifutó, jeles, jó, hanem közepes, sőt elégséges rendű tanulmányi eredménnyel is nagy számban tanulnak a középiskolákban. Ezek között sokan vannak olyanok, akik szülei akarására kerültek középiskolába. A szülők ugyanis hamarabb felismerték a továbbtanulás fontosságát, mint a fiatalok. Az első osztályosok egy részének gyenge tanulmányi eredménye azonban harmadsorban a korszerű pedagógiai módszerek lassú előrehaladásával is magyarázható. Pedagógusainknak egy kis része még nem szakadt el a régi szemlélettől, attól, hogy »a középiskola nem kötelező, ha a gyermek nem tud előre haladni, legfeljebb lemarad«.

— Ennek a szemléletnek ma már tanterületünkben egyre kevesebb a nyoma. Középiskolai tanáraink a nehéz körülmények ellenére is napról-napra előbbre jutnak a korszerű pedagógiai módszerek kialakításában. Meg kell azonban érteni az iskolatörvény adta lehetőségek mellett a köteleességeket is, nemcsak a pedagógusoknak, hanem a szülőknek és a tanulóifjúságnak is.

As iskola és az élet kapcsolata

— Az iskola és az élet kapcsolatának elmélyítésében elég gyors az előrehaladás. Az általános iskolákban már ebben a tanévben törekedtünk a kezdeti egyoldalúság felszámolására. Ma már nemcsak ipari irányú gyakorlati foglalkozás folyik általános iskoláinkban, hanem több iskolában mezőgazdasági gyakorlati képzést is bevezettünk. Javultak a politechnikai gyakorlatot biztosító adottságaink a műhelyek felszerelésében és az oktatók számának növekedésében is. Sajnos, általános iskoláink 50 százalékában a műhelyszükséglet csak átmeneti megoldással elégíthető ki. A helyi erőforrásokból és a Művelődésügyi Minisztérium támogatásával évenként továbbra is egy-két műhelyt kellene építeni, hogy az általános iskolai

műhelyprobléma 1967-ig véglegesen megoldódjék.

A szakközépiskolák munkája

— A gimnáziumokon folyó szakmai előkészítés változatos. A város nagyobb üzemei ehhez igen sok segítséget nyújtottak. Jelenleg 67 gimnáziumi osztály közül 48-ban folyik szakmai előkészítés. A szakközépiskolák létrehozására eddig csak meglévő gimnáziumokban került sor. Szegeden 10 szakközépiskolai osztály működik, autószerelő, kereskedő, mezőgazdasági, elektromos-szerelő, kerámikus, díszítőszobrász, kézi-szedő tagozattal. A következő tanévben a Munkaügyi Minisztérium az iparitanulókiskolákban is tervbe vette egy szakközépiskolai osztály létesítését. A középiskolai tantervek vitáinak tapasztalatai alapján ma már eldőlt kérdés a gimnáziumi tagozatok problémája is. A humán- és reáltagozat tervét a minisztérium elvetette, ugyanakkor egységes tantervi törzanyag mellett speciál tagozatok szélesebb skálájának lehetőségén munkálkodnak. A szegedi gimnáziumokban különböző idegen nyelvű tagozatok létesítésére történtek már előkészületek.

A költségvetési keret évről évre nagyobb

— Az iskolareform megvalósítására államunk jelentős anyagi erőket fordít. Az oktatási intézmények költségvetési kerete az elmúlt években Szegeden is nagymértékben növekedett. 1960-ban az oktatási intézmények 45 millió 800 ezer forintot élveztek, ezzel szemben az 1962-es költségvetésben oktatási célokra közel 73 millió forintot fordítottak Szegeden. Ennek köszönhető, hogy az oktatási intézmények fejlesztése 1960-tól egyenletessé vált. A második öt éves tervben öt új általános iskola, két középiskola épült, illetve épül, ezenkívül pedig több iskolát 2–4 tanteremmel bővítenek.

MÓRÉ TANÁR büszke volt a maganevelte fácskára. Most már kezdett a kis jelleme is lombot hajtani. Móré tanárnak kedvére való lombocskát. A kislány egyáltalán nem hasonlított a mai ifjancokra, kis kortársaira, az apró huligánokra. Nemhiába, Móré tanár, hermetikusan elzárta őt a kor-szemlettől, maltytól mint kétségbeesettől, valósággal reszketett. Be nem engedett házába semmi olyat, amin csak a szaga is érzett a mai hóbortoknak. Félt tőle, mint örödg a szentelt víztől. Ártatlan semmisségnek látszó dolgok nyomában — akár egy divatos szájbizgyesztés, nem is szólvá holmi köszöntés-formulákról — a romlás egész felhői tódulhatnak be a ház résein és lyukain. Halásznadrág és bugifrizura — huh! Ezek még csak az ész ágába se tehetők be a lábukat. A kis Emőke, a hatodik általános színjeles és példás magaviseletű tanulója rakott szoknyácskát és tisztességes nyakig érő haját hordott, csattal.

Lám — mondta magában Móré tanár elégedetten —, most mutatkozik meg pedagógiai módszerem helyessége. Itt van ez a leány. Példás jellem, kötelességtudó, szorgalmas, jó magaviseletű, esendek gyerek. S az erkölcsével se lesz baj, rá se néz a fiúkra. Mindez pedig — folytatta a gondolatot — annak az eredménye, hogy a holmi »ártatlan apróságokban« sem engedtem a hetvennyolcból! Hogy az én házában se szia, se csau nem megy, de még hula-

Rádióműsor

CSÜTÖRTÖK
KOSSUTH RADIO

4.30 Hírek. 4.35 Vidáman, frissen! 5.00 Hírek. 5.05 Falurádió. 5.00 Hírek. 6.25 Orvosi tanácsok. 7.00 Hírek. 7.05 Új könyvek. 7.30 Színház- és moziműsor. 8.00 Műsorismertetés. 8.10 Operetrszlet. 8.45 Édes anyanyelvünk. 8.50 »Igy írunk mi...« 10.00 Hírek. 10.05 Lapszemle. 10.35 Francia szonok. 11.00 Napirend. 11.05 Zenekari muzsika. 12.00 Hírek. 12.15 Táncezenel kottél. 13.05 A vidéki színházak műsora. 13.07 Egy talu — egy nóta. 13.50 Emberek sorsáról döntenek... Riportmúsor. 14.00 Kamarazene. 14.40 A VIII/A pályát választ. A Gyermekrádió riportmúsa. 15.00 Hírek. Közlemények. 15.08 Időjárásjelentés. 15.10 Új jelenségek prózairodalmunkban. I. 15.40 Zenekari muzsika. 16.10 Lányok, asszonyok. 16.25 Népdalcsokor. 16.55 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. 17.10 Nemzetközi tükör. 17.20 Órára tea. 18.20 Ifjú figyelem. 18.40 Wagner-ekklus. Lohengrin. Háromfelvonalú opera. A szünetben: 19.54 Jó éjszakát, gyerekek! 20.00 Esti Krónika. 22.00 Hírek. 22.15 Gyermeknevelés. A gyerekek és a színház. 23.35 Verbunkosok, magyar nóták. Közben: 24.00 Hírek.

PETŐFI-RÁDIO

6.10 Torna. 6.30 Hírek. 8.00 Hírek. 14.00 Időjárás- és vízállás-jelentés. 14.17 Műsorismertetés. 14.20 Richard Tauber operett-dalokat énekel. 14.35 Búcsú. Vers. 14.42 Könyvzenei híradó. 15.32 Akik a gyermekeknek írtak; A. A. Milne. A Gyermekrádió műsora. 16.00 Hírek. 16.05 Részletek cseh operákból. 16.45 Az állatvilág törpe atléta. Előadás. 17.00 Fűvésze. 17.20 Rádiógyermek. 18.00 Hírek. 18.05 Műsorismertetés. 18.08 Így jó élni! Versok. 18.20 Szirmay Márta énekel. Körössy János zongorizál. A Krautgartner-zenekar játszik. 19.00 Hírek. 19.05 A külföldi sajtó hasábjairól. 19.15 Virágénekek. 19.30 Vidám félóra. 20.00 Brahms: a-moll kettősverseny. 20.30 Míró! Ir a Társadalmi Szemle legújabb száma? 20.40 Előszóval — muzsikával. Közben: 21.00 Hírek. 23.00 Hírek.

Televízióműsor

17.15 Hírek. 17.20 Beszélgetésünk oroszul! Nyelvelcke haladóknak. 17.40 A Magyar Hírdelű műsora. 17.50 Paletta. Kisdobos és úttörők műsora. 18.20 Nagy pillanatok — nagy felfedezések. A mozi gyermekkor. 18.45 Telesport. 19.10 Mai vendégünk... Szurdi István, az MSZMP KB. osztályvezetője. 19.30 Tv-híradó. 19.45 A jövő hét műsora. 19.50 A tv mese-könyve. 19.55 Nagy nevetetők. Stan és Pan. 20.55 Fórum. A tv művészeti folyóirata. 22.15 Hírek. Tv-híradó. (ism.)

Meghalt dr. Hadnagy László miniszterhelyettes

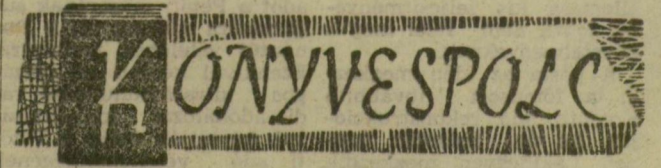
DR. HADNAGY LÁSZLÓ népművelési osztályvezető, művelődésügyi miniszterhelyettes április 10-én, 42 éves korában, rövid betegség után váratlanul elhunyt.

Dr. Hadnagy László 1921-ben született Szombathelyen. A felszabadulás előtt nehéz körülmények között végezte iskoláit. 1945 után tanári oklevelet szerzett a budapesti egyetem bölcsészettudományi karán. A tanácsok megalakulása után 1954-ig megyei

népművelési osztályvezető, majd 1962-ig a Zala megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese volt. 1962-ben művelődésügyi miniszterhelyettesé nevezték ki. Munkája elismerésül két alkalommal részesült kormánykitüntetésben.

Dr. Hadnagy Lászlót a Művelődésügyi Minisztérium saját halottjának tekintti. Temetéséről később történik in-

kulása után 1954-ig megyei

MONTESQUIEU: IGAZ TÖRTÉNET

Montesquieu neve és munkássága elválaszthatatlan a feudalizmus megdöntésétől, a polgári forradalom előkészítésétől Franciaországban. Amikor már nem élt, a forradalom szónokai és publicistái is nagyon gyakran hivatkoztak rá, pedig nem is volt forradalmár. Tornyos kastélya volt, születése vagyont és kényelmet biztosított számára, s ha tehetné, még kisebb megalkuvások árán is kitért az összeütközések elől. Halála után kiadott művein kívül tekintélyes mennyiségű kézirata is maradt utána. E hagyatékából való az Igaz történet is, ez a kis remekmű, amelynek lapjaink franciás könnyedséggel kápráztatja el az olvasót. Pékáns galantériákat, miniatűr jellemtanulmányokkal vegyít, letekint az em-

gárra. Montesquieu neve és munkássága elválaszthatatlan a feudalizmus megdöntésétől, a polgári forradalom előkészítésétől Franciaországban. Amikor már nem élt, a forradalom szónokai és publicistái is nagyon gyakran hivatkoztak rá, pedig nem is volt forradalmár. Tornyos kastélya volt, születése vagyont és kényelmet biztosított számára, s ha tehetné, még kisebb megalkuvások árán is kitért az összeütközések elől. Halála után kiadott művein kívül tekintélyes mennyiségű kézirata is maradt utána. E hagyatékából való az Igaz történet is, ez a kis remekmű, amelynek lapjaink franciás könnyedséggel kápráztatja el az olvasót. Pékáns galantériákat, miniatűr jellemtanulmányokkal vegyít, letekint az em-

PRISVIN: SZARVASLESEN

Költészetnek is megfelelne a szerző misztikus és racionális szemléletű kisregénye, amelyet a Magyar Helikon adott most közre. Prisvin maga is vegyes és agrónómus, akárcsak elbeszélésének hőse, aki az első világháború után vetődik a szi-bériai tajgára és ott nagy szarvasvadászó munkába kezd. Félelmes tigrisek, keveses járású pettyes szarvas-

sok és a növényvilág csodái: páfrányok, araliák között él és az életgyökereket nevezett Zsenyisnyet keresi, amely a lakók hite szerint megifjítja az öregtet. Csodálatos tajak tárulkoznak ki a Szarvaslesen olvasói előtt, és akik szereti a szabad természetet, kedvére gyönyörködhetnek benne. Fordította Görög Imre és G. Beke Margit, a farnetszetek Vlagyimir Favorszkij munkái.

vezette a négy fal közül — a bálba. Hanem még ilyen lányt ki látott? Ez bizony nem táncolt az égedta világon senkivel. Csak űlt az apja nadrágja mellett feszesen, a rakott szoknyácskában, és csattal a nyakig érő hajában.

Igaz, a fiúk se igen mertek odajönni, hogy felkérjék. Már maga a tanárpapa is riasztóan hatott, mintha madárijesztőnek szűrték volna a féltett kukoricacsó mellett, mely aranyárgán virított rá a szemtelen madarakra. Egy csónadrágos emberke mégis kísérletet tett. Amolyan rockisan odacsellengett, s a lány felé hajította a kezét.

— Csau! — vihogott; az egészséges fogazatát, melynek sűrű bokrában úgy lehet még tejfogak is kerülköztek, mind kiterfette a leányra.

— S EMŐKE — apja nagy röknyödtére — amolyan bugi-vugis közönnnyel végigmerítte a legénykét, mutatóujjával blúzoacska anyagát vakargatva a vállá táján, mint ki azt a portól tisztogatja, ekként szóló cseresznye szájának csücskéből: — Kopp le.

Majd hogy a legényke még tétovázott a vigyori fogazatával, tett egy elbocsátó legyintést is e szó kíséretében: — Olaj.

A fiú távozott, s az apa ott ült, mint egy összeszaladt harmonika.

SZEBERÉNYI LEHEL:

OLAJ

VALÓ IGAZ, Emőke még mint ama egyszeri szülők, kiket a példabeszédből ismerünk, és akik a jóslattól rettegven, hogy leányukat

virágjában magához veszi az Úr, vasajtó mögött vasházban őrizték, melynek megablaka se volt. Emőkének se nyílt ablaka a külvilágra, annyira nem nyílt, hogy már maga se igényelte, eszébe se jutott a vaspántos ajtó feszegetni, de az is lehet, hogy egyszerűen csak apja természetét örökölte.

TÖRTÉNT azonban, hogy az iskolában, hová Emőke járt, és ahol apja is tanított, farsangi bált rendeztek. Ez alól pedig nem volt kivívó. Móré tanár kézen fogta hát Emőke lányát, s ki-